

Handläggare
Solveig Nilsson
Telefon: 0850804052

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2021-08-26

Förslag till Handlingsplan för skadedjursbekämpning – svar på uppdrag från kommunfullmäktige.

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/444.

Förslag till beslut

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen från kommunstyrelsen.

Sammanfattning

Trafiknämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning.

Förvaltningen är positiv till remissförslaget som är en väl genomarbetad beskrivning av nuläget samt åtgärdsbehov. Stadsdelsnämnden har ingen formell roll i skadedjursbekämpningen men kan bidra i detta arbete genom en förbättrad renhållning av stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden ansvarar för renhållning av stadsdelsområdets park- och naturområden samt för utplacering och tömning av skräpkorgar inom parkmark. Enligt nuvarande entreprenadavtal ska ”funktionen av skräpkorgen upprätthållas”, med det menas att skräpkorgarna aldrig får bli fyllda. Avtalsformuleringen har medfört en avsevärd förbättring mot tidigare avtal som då innebar ett bestämt antal tömningar per vecka beroende på områdets beskaffenhet.

Förvaltningen kan också inom ramen för platsamverkan med enskilda fastighetsägare och näringsidkare verka för en ändamålsenlig skadedjursbekämpning. Förvaltningen föreslår därför en kontinuerlig kommunikation med berörda aktörer för att gemensamt lokalisera problem med dålig renhållning samt eventuell gestaltning av stadsmiljön som behöver åtgärdas med syfte att bidra till en minskad förekomst av skadedjur.

Ärendets beredning

Detta ärende har utarbetats inom avdelningen för verksamhetsstöd och stadsmiljö.

Sammanfattning av remissen

Trafiknämnden har fått i uppdrag av kommunfullmäktige att ta fram en nämndövergripande handlingsplan för att samordna, upprätthålla och innovativt utveckla stadens arbete med skadedjursbekämpning. Arbetet sker i samarbete med fastighetsnämnden, stadsdelsnämnderna, Svenska bostäder, Familjebostäder, Stockholmshem, Stockholms hamn och Stockholm vatten och avfall.

Djur och insekter kan klassas som skadedjur eller ohyra när de finns på en olämplig plats i ett olämpligt antal. De kan då göra skada på egendom, orsaka obehag eller utgöra en smittorisk. Enligt lagstiftningen finns ingen exakt definition på vilka djur som kan utgöra skadedjur eller ohyra. I uppdraget ligger att ta fram en handlingsplan mot det som ofta kallas för skadedjur. I förslaget till handlingsplan behandlas därför endast problem som uppstår på grund av olika typer av gnagare som råttor, möss och sorkar, samt fåglar, vanligtvis duvor. Handlingsplanen omfattar inte problem från det som vanligtvis benämns som ohyra eller de djur som kan bli föremål för skydds jakt. Exempel på ohyra är mjölbagg, änger, myra, silverfisk, geting, fluga och kackerlacka. Exempel på djur som kan bli föremål för skydds jakt är rådjur, kanin, hare, grävling, bäver och gås.

Stadens skadedjursverksamhet är sedan 2010 upphandlad enligt "Lagen om offentlig upphandling". Dessförinnan hade trafiknämnden ansvar för all skadedjursbekämpning på stadens mark och verksamheten bedrevs då i egen regi. I samband med att verksamheten upphandlades 2010 har ansvaret, i olika skeden fördelats på stadens fastighetsägande förvaltningar och bolag. Stadsdelsnämnderna har ingen formell roll i skadedjursbekämpningen då trafiknämnden har ansvar för skadedjursbekämpning på de delar av stadens mark som inte är tomtmark.

För närvarande har de nämnder och bolag som omnämns i kommunfullmäktiges uppdrag; fastighetsnämnden, Familjebostäder, Svenska bostäder, Stockholms hamnar, Stockholmshem, Stockholm vatten och avfall samt trafiknämnden, egna avtal med entreprenörer för att bekämpa olika typer av skadedjur och ohyra beroende på upphandlande parts specifika behov.

I förslaget till handlingsplan anges förslag till mål, aktiviteter och ansvarsfördelning. Aktiviteterna innebär kostnader, varför takten i genomförandet beror på möjligheten att inrymma kostnaderna i respektive nämnds budget.

Utvecklad avfallshantering på offentlig plats:

Mål:

Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna har en väl fungerande renhållning i det offentliga rummet.

Aktiviteter och ansvar:

- Trafikkontoret och stadsdelsförvaltningarna arbetar med att utveckla metoder för en effektivare avfallshantering med optimerade tömningsfrekvenser och kärllstorlekar.
- Trafikkontoret genomför ett pilotprojekt inom ramen för handlingsplanen mot nedskräpning på land och i vatten. Pilotprojektet genomförs i samverkan med avtalad driftentreprenör och syftar till att undersöka om sensorer i papperskorgar, som signalerar då en korg är full, kan effektivisera tömning, leda till minskad nedskräpning och färre transporter för tömning. En effektivare barmarksrenhållning och avfallshantering på offentlig plats kan leda till minskad tillgång på föda och färre gömställen för skadedjur.
- Trafikkontoret kommer fortsätta undersöka möjligheten att i samband med markupplåtelser ställa krav på verksamhetsutövaren att ombesörja skadedjurssäker avfallshantering. En markupplåtelse ges utifrån ”Ordningsslagen” vilket gör att trafikkontoret inte har rådighet över tillsyn och sanktionsåtgärder. Kontoret behöver därför samverka med polismyndigheten i frågan.

Kommunikation kring skadedjur och nedskräpning:

Mål:

Stadens kommunikation kring skadedjur och nedskräpning leder till förändrat beteende hos boende, verksamma och besökare i staden.

Aktiviteter och ansvar:

- Trafikkontoret kommunicerar hur stockholmarnas beteende kan bidra till att minska nedskräpning på offentlig plats. Kommunikation kan ske via kontorets reguljära kanaler och deltagande i olika evenemang som t.ex. Håll Sverige Rents skräpplockardagar och Rena Mälarens dykeriarbete.
- Stadens förvaltningar och bolag, med ansvar inom skadedjursbekämpningen, kommunicerar med medborgare,

boende och besökare för att visa på sambandet mellan en tilltagande nedskräpning och ökande skadedjursproblematik.

- Stadens bolag och förvaltningar, med ansvar för skadedjursbekämpning, kommunicerar med enskilda fastighetsägare för att tydliggöra deras roll och ansvar i bekämpning av skadedjur.

Innovativa metoder:

Mål:

Staden ställer krav på utveckling och innovativa metoder vid upphandlingar av skadedjursentreprenader.

Aktiviteter och ansvar:

I kommande upphandlingar ställs krav med utgångspunkt i följande:

- ”Smarta fällor” med varierande teknik för övervakning, detektion av skadedjur, geografisk positionering, behov av tömning och betning m.m.
- Funktionsbaserad upphandling som innebär att fokus läggs på levererat resultat. Det ger leverantören större möjlighet att välja arbetssätt och utnyttja ny teknik och nya metoder. Fungerande uppföljningsmetoder är centrala för att objektivt mäta resultatet.
- Staden ställer krav på försök med metoder som bygger på att underlätta för skadedjurens naturliga predatorer eller olika typer av fågelskrämmor i områden med stora problem.
- Staden genomför, i samverkan med upphandlade leverantörer, ett pilotprojekt för att undersöka och utveckla innovativa metoder och arbetssätt för skadedjursbekämpningen. Projektet behöver pågå minst ett år för att möjliggöra utvärdering under olika väder- och brukarförhållanden och kan starta hösten 2021 under förutsättning att erforderlig finansiering ordnas.

I samband med schakter i stadens mark kan krav ställas på tillfälliga skadedjursprogram i samband med t.ex. schaktöppningstillstånd. Arbeten i mark leder ofta till att gnagare störs i sina boplatser och därmed tvingas upp på marknivå för att söka nya boplatser vilket kan skapa problem för boende och förbipasserande.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Verksamhetsstöd och stadsmiljö

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Central upphandling av skadedjursbekämpning:

Mål:

Kommunfullmäktige beslutar att central upphandling ska vara normalförfarande för inköpskategorin skadedjursbekämpning för samtliga berörda förvaltningar och bolag.

Aktiviteter och ansvar:

- Kommunstyrelsen genomför upphandling i samverkan med berörda förvaltningar.
- Kommunstyrelsen utarbetar förslag till organisation och finansiering av skadedjursbekämpning i samråd med berörda förvaltningar och bolag.
- Kommunfullmäktige utser trafiknämnden till kategoriägare för upphandlingsområdet skadedjursbekämpning.
- Kategoriägaren har ansvar för samordning av insatser vilket ger förutsättningar att koordinera stadens skadedjursarbete på ett effektivt sätt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till remissförslaget som är en väl genomarbetad beskrivning av nuläget samt åtgärdsbehov. I den föreslagna handlingsplanen finns en uppställning av förslag till mål, aktiviteter samt ansvarsfördelning. Förvaltningen anser att de föreslagna aktiviteterna absolut är genomförbara och att ansvarsfördelningen är relevant samt att handlingsplanen i övrigt är helt i linje med stadens berörda styrdokument.

Stadsdelsnämnden har ingen formell roll i skadedjursbekämpningen men kan bidra i detta arbete genom en förbättrad renhållning av stadsdelsområdet. Stadsdelsnämnden ansvarar för renhållning av stadsdelsområdets park- och naturområden samt för utplacering och tömning av skräpkorgar inom parkmark. Enligt nuvarande entreprenadavtal ska ”funktionen av skräpkorgen upprätthållas”, med det menas att skräpkorgarna aldrig får bli fyllda.

Avtalsformuleringen har medfört en avsevärd förbättring mot tidigare avtal som då innebar ett bestämt antal tömningar per vecka beroende på områdets beskaffenhet. En intensivare uppföljning av upphandlad renhållningsentreprenör bör också bidra till en bättre renhållning av stadsdelsområdets park- och naturområden. Utvalda park- och naturområden utrustas också successivt med kärl för källsortering med syfte att öka materialåtervinningen och därmed också minska nedskräpningen och i förlängningen bidra till ett minskat antal skadedjur.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Verksamhetsstöd och stadsmiljö

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Förvaltningen kan också inom ramen för platsamverkan med enskilda fastighetsägare och näringsidkare verka för en ändamålsenlig skadedjursbekämpning. Förvaltningen föreslår därför en kontinuerlig kommunikation med berörda aktörer för att

gemensamt lokalisera problem med dålig renhållning samt eventuell gestaltning av stadsmiljön som behöver åtgärdas med syfte att bidra till en minskad förekomst av skadedjur.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör

Pirjo Dahlgren-Jespersson
Avdelningschef

Bilaga: Handlingsplan för skadedjursarbete. Bilaga 1, dnr KS 2021/444.

Hässelby-Vällingby stadsdelsförvaltning
Verksamhetsstöd och stadsmiljö

Hässelby torg 20-22
Box 3424
16564 Hässelby
Växel 08-50804000
Fax 08-508 04 099
hasselby-vallingby@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2021-08-05
Pirjo Dahlgren-Jespersson, Avdelningschef	2021-08-02